

Sperrefrist til 28. mars 2017
TNS Helsepolitisk barometer 2017

Eva Fosby Livgard

Februar 2017

16101611

1 Innledning

Om undersøkelsen

TNS Helsepolitiske barometer er en uavhengig, syndikert undersøkelse.

Målingen er utviklet og eies av TNS og resultatene fra undersøkelsen kan kjøpes av alle.

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge befolkningens holdninger i helsepolitiske spørsmål.

Dette er andre gang undersøkelsen gjennomføres. Spørsmålet om de største utfordringene Norge står overfor har imidlertid vært stilt i TNS Klimabarometer fra 2009. Resultater fra tidligere år blir referert i denne rapporten.

Rapporten skal ikke publiseres, offentliggjøres eller videresendes, verken helt eller delvis, uten samtykke fra TNS.

Metode: Web-intervju (CAWI). Gjennomført på TNS Gallups panel.

Feltperiode: 2. – 10. Januar 2017.

Antall respondenter: 1806 personer har besvart undersøkelsen.

Utvalg: Representativt for befolkningen over 18 år.

Vekting: Resultatene er vektet på kjønn, alder, geografi og todelt utdanning.

Estimert feilmargin: +/-2,3%-poeng i de spørsmål der hele utvalget er med.

Ansvarlig i TNS Gallup: Eva Fosby Livgard

TNS Gallup 22. februar 2017
16101611|©Kantar TNS

Oppgavene i helsesektoren står som en våre tre største utfordringer

Det er også helse og omsorg flest mener bør prioriteres i statsbudsjettet dersom regjeringen må velge mellom ulike samfunnssektorer

Majoriteten av befolkningen er tydelige på at vi bør bruke mer midler på helse enn de 9% målt av BNP som brukes i dag. Over 60% av befolkningen opplever at vi har et todelt helsevesen der personlig økonomi har betydning for hvor god behandling man får.

67% av befolkningen er i kontakt med helsevesenet i løpet av et år, enten som pårørende eller ved egen sykdom. De aller fleste er godt fornøyde med dette møtet. Allikevel oppnår ikke regjeringen mer enn terningkast 3,2 for sin innsats for å skape et bedre helsevesenet. Dette tyder på at befolkningen skiller mellom politikerne som styrer og de ansatte i helsevesenet som løser sine oppgaver som best de kan innenfor de rammene som er satt.

For majoriteten (57%) av befolkningen er helsepolitikken avgjørende for hvilket parti de skal stemme på ved høstens Stortingsvalg. I valget mellom en regjering ledet av Jonas Gahr Støre (Arbeiderpartiet) og en regjering ledet av Erna Solberg (Høyre), mener flest at en Arbeiderparti-regjering vil føre den beste helsepolitikken.

Det er stor enighet om at det trengs flere heltidsstillinger i helsesektoren, både fordi det er viktig for folk å kunne forsørge seg selv og ha en lønn og en pensjon å leve av, men også fordi det er en fordel for pasienter og brukere at de i størst mulig grad kan forholde seg til de samme fagfolkene.

Hvilke holdninger og forventninger befolkningen har til helsesektoren har sammenheng med kjønn, alder og utdanning. Politisk tilhørighet er utslagsgivende for hvilke prioriteringer man mener er riktig. Kvinner utpeker seg ved å være mer engasjert i mange av de problemstillingene som reises, antagelig fordi kvinner er mer opptatt av å ivareta egen helse og er ofte den som påtar seg omsorgsoppgavene i familien. Utdanning er utslagsgivende for kjennskap og kunnskap om helsetilbudet, der de med høy utdanning synes å ha lettere for å orientere seg om hvilke muligheter som finnes. Alder er en viktig forklaringsvariabel når det gjelder forventning til og tilfredshet med behandlingstilbudet, der de eldre er betydelig mer positive enn de yngre.

Til tross for at befolkningen rapporterer om god helsetilstand og høy arbeidsevne, er det allikevel 60% av de yrkesaktive som har vært sykemeldt mer enn to uker. Dette er en stor samfunnskostnad, samtidig som det er lite tilfredsstillende for den det gjelder. Det er ikke mer enn 9% som foretrekker sykemelding ved redusert arbeidsevne. Resultatene peker i retning av at arbeidsgiver bør ta større ansvar med å hjelpe arbeidstaker tilbake i arbeid. 43% av de yrkesaktive forventer at arbeidsgiver eller nærmeste leder hjelper dem med å komme tilbake i jobb. Allikevel er det bare 12% av de som har vært sykemeldt som opplyser at de fikk hjelp fra arbeidsgiver eller nærmeste leder.

6

Livskvalitet blant eldre

Oppsummering

Flere har tro på at de vil få de helsetjenestene de behøver når de blir eldre.

48% av befolkningen har ganske eller svært stor tillit til at det offentlige vil gi dem de helsetjenestene de behøver når de blir eldre. Andelen øker fra 41% på samme tid i fjor, men det er fortsatt under halvparten av befolkningen som signaliserer tillit til det offentlige på dette området.

Interessant nok øker tilliten med økende alder. Mens 40% av aldersgruppen 30-44 år signaliserer tillit, ligger andelen på 71% blant de over 75 år. Forklaringen kan være at de eldre er i situasjonen og bedre kvalifisert til å svare, men det kan også være at de yngre har andre krav til livskvalitet enn de eldre. De som bor i by uttrykker en sterkere tillit (50%) enn de som bor i andre deler av landet (46%). Det samme gjelder de med høy utdanning (54%) i forhold til de med lav utdanning (45%), samt de som har vært i kontakt med helsevesenet som pårørende (52%).

God helse oppfattes å være viktigst for god livskvalitet ved alderdom.

73% av befolkningen er enige i dette, og verdsettelsen av god helse øker med alder. Mens 66% av de under 30 år mener god helse er det viktigste for god livskvalitet som eldre, svarer 79% av de over 75 år det samme. En trygg økonomi ligger som nummer to og verdsettes av 47% av befolkningen. Dette er en faktor som øker i betydningen fram til 60 års alder (57%). Deretter faller den i betydning til 42% blant de over 75 år. Å være selvhjulpen vurderes også som viktig (38%), men det er først etter 45 år at man ser hvilken betydning det å være selvhjulpen har for en god alderdom. Andelen øker fra 28% blant de under 30 år, til ca 45% etter 45 år.

Oppsummering

45% av befolkningen synes ikke arbeidsgivere generelt sett verdsetter arbeidstakere over 55 år i samme grad som yngre arbeidstakere.

41% av befolkningen ser det imidlertid motsatt og mener at det ikke er noen aldersdiskriminering i norsk arbeidsliv. Befolkningen er tilnærmet todelt i dette spørsmålet, og hvilken holdning man har, har blant annet sammenheng med arbeidssituasjon. De som er i arbeid er mer tilbøyelige (45%) til å mene at de to aldersgruppene sidestilles, enn hva alderspensjonister (39%) og arbeidsledige (36%) er. Blant alderspensjonister og arbeidsledige kan det være personer som opplever at de er ute av arbeidslivet nettopp på grunn av aldersdiskriminering.

Videre synes det å være et skille mellom de som jobber i offentlig og privat virksomhet. Blant de som er ansatt i offentlige selskap er 53% enige i at aldersgruppene verdsettes i samme grad. Blant de som jobber i privat sektor er det ikke mer enn 40% som mener det samme. Dette kan tyde på at eldre arbeidstakere ikke blir like godt ivaretatt i privat som i offentlig sektor.

Tar man utgangspunkt i de som jobber i offentlig forvaltning og skiller mellom forvaltningsnivå, er det en vesentlig høyere andel (64%) blant de som jobber på fylkesnivå som sier seg enige i at eldre arbeidstakere likestilles i samme grad som yngre. Blant de som jobber i stat er det 53% som sier det samme, og blant de som jobber i kommune 36%.

Det er også verdt å notere at det er langt færre (34%) av de som er bosatt i Oslo/Akershus enn i landet for øvrig, som er enig i at eldre arbeidstakere likestilles med de yngre.

Oppsummering

Flest (48%) foretrekker å flytte til annen bolig når de blir eldre. 39% foretrekker å bli boende i dagens bolig.

Mye tyder på at ved 60 års alder har de fleste etablert seg i den boligen de har tenkt å tilbringe resten av livet. 68% av aldersgruppen 60-74 år vil fortsette å bo der de nå bor, og 76% av de over 75 år sier det samme. Det synes å være en by og land dimensjon i folks preferanser, der de som bor i by (52%) er mer innstilt på å flytte enn de som bor ellers i landet (44%).

Leilighet er det mest foretrukne boalternativet for alderdommen. Det gjelder på tvers av aldersgrupper.

Allikevel synes tanken om hvordan man vil bo som eldre å endres gjennom livet. Blant de som vil bo i enebolig er det en overrepresentasjon av de under 30 år, mens ønsket om å tilbringe alderdommen i leilighet gjør seg sterkest gjeldende i aldersgruppen 45-59 år. Blant de som foretrekker å bo i seniorbolig er det en overrepresentasjon av de mellom 60 og 74 år, mens de over 75 år dominerer blant de som ser for seg såkalte «andre løsninger».

Majoriteten (56%) av befolkningen mener kommunen de bor i er opptatt av innbyggernes helse og livskvalitet.

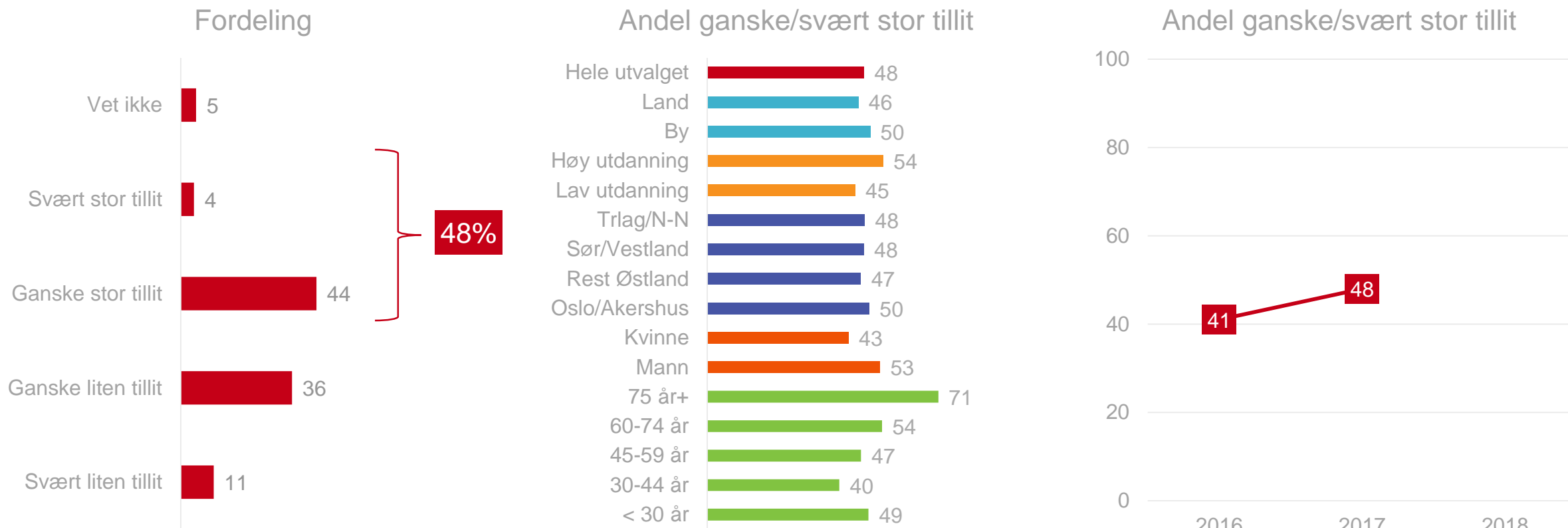
Andelen øker markant i forhold til samme tid i fjor da under halvparten (48%) av befolkningen sa det samme. Holdningen er stort sett den samme på tvers av befolkningsgrupper, men de aller eldste (75 år+) utpeker seg ved å være de mest positive (62%). Dette er kanskje også de tyngste brukerne av kommunale helsetjenester.

Det er også verdt å legge merke til at utdanning kan være utslagsgivende, der de med høy utdanning er mer positive til kommunens innsats (61%) enn de med lav utdanning (54%). En forklaring kan være at de med høyere utdanning har lettere for å orientere seg om hvilke tilbud kommunen har til innbyggerne.

Flere har tro på at de vil få de helsetjenestene de behøver når de blir eldre

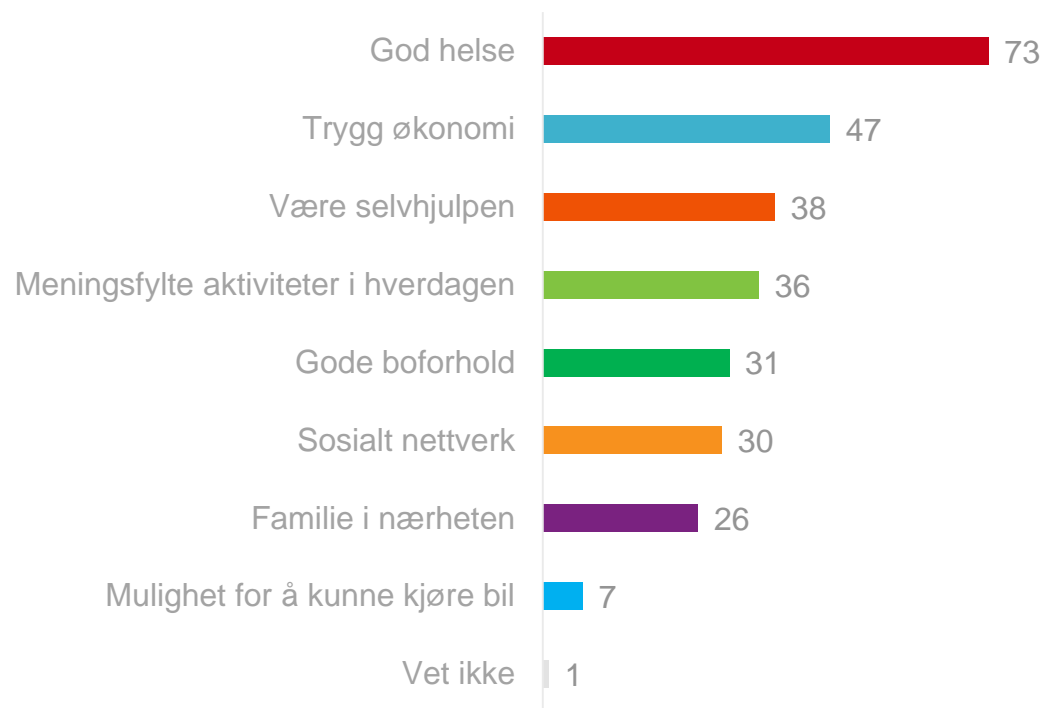
Hvilken tillit har du til at det offentlige vil gi deg de helsetjenestene du behøver når du blir gammel? (n=1806) Prosent.

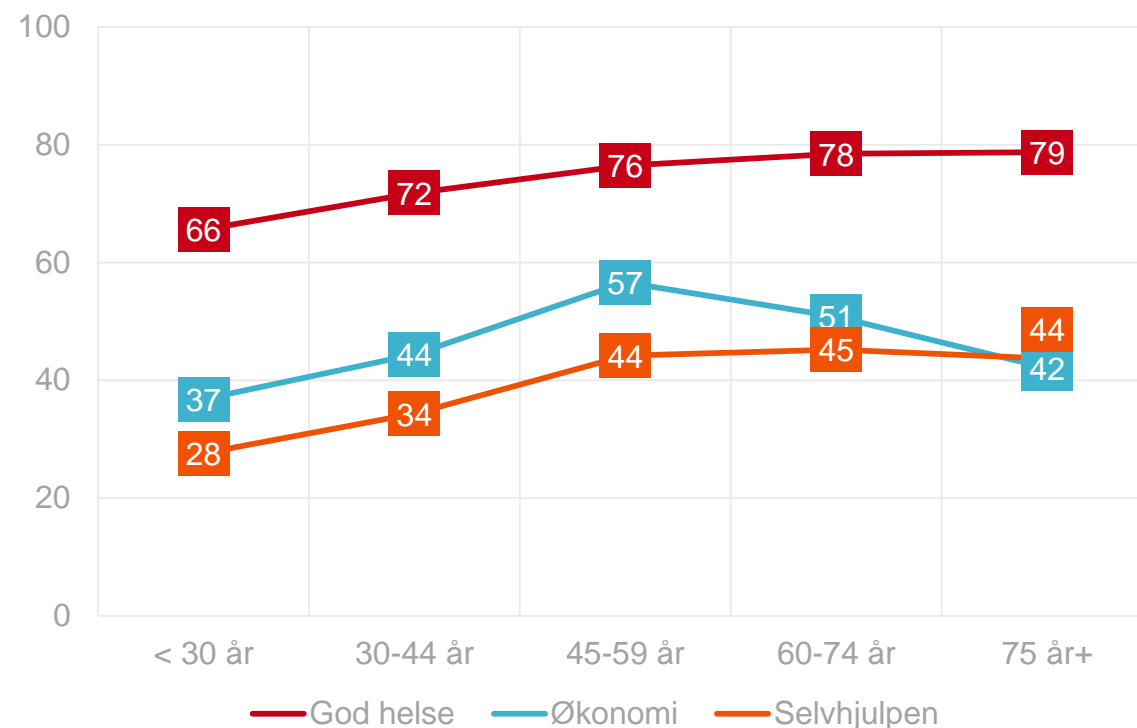
God helse oppfattes å være viktigst for god livskvalitet ved alderdom

Hva mener du vil være den viktigste faktor for god livskvalitet for deg når du blir gammel?
Tre svar mulig (n=1806) Prosent.

Fordeling

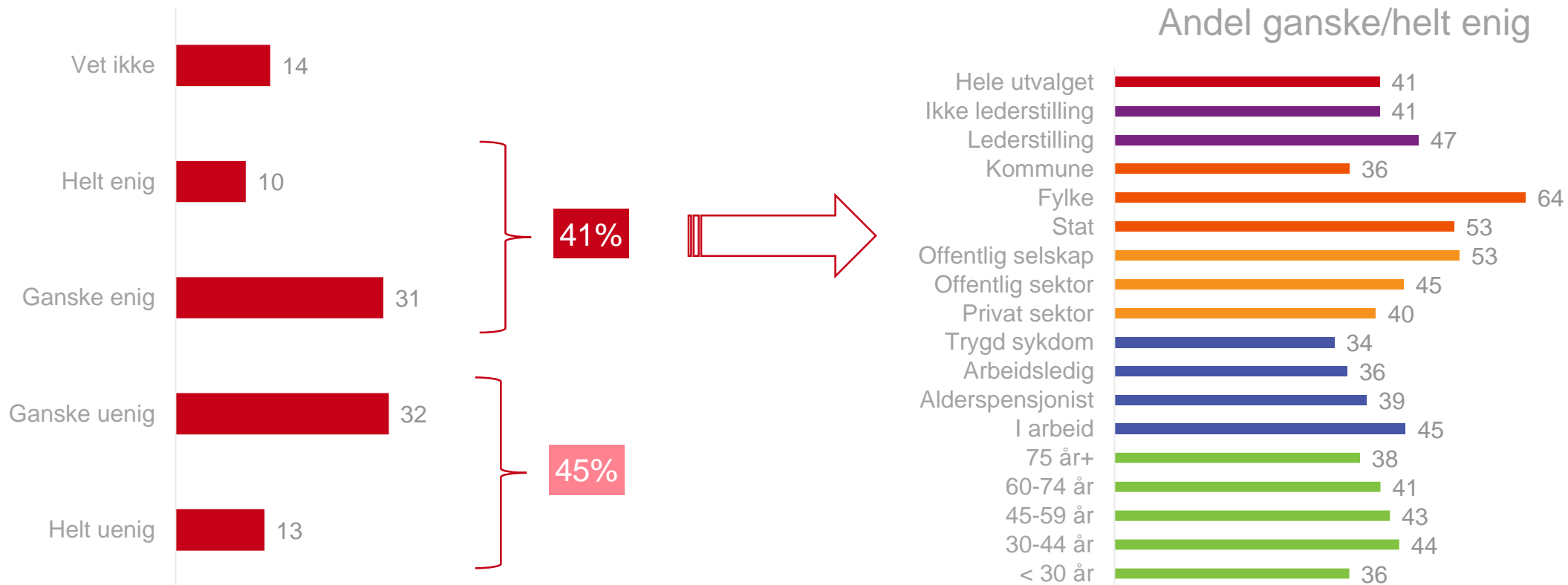

Preferanse brutt på alder

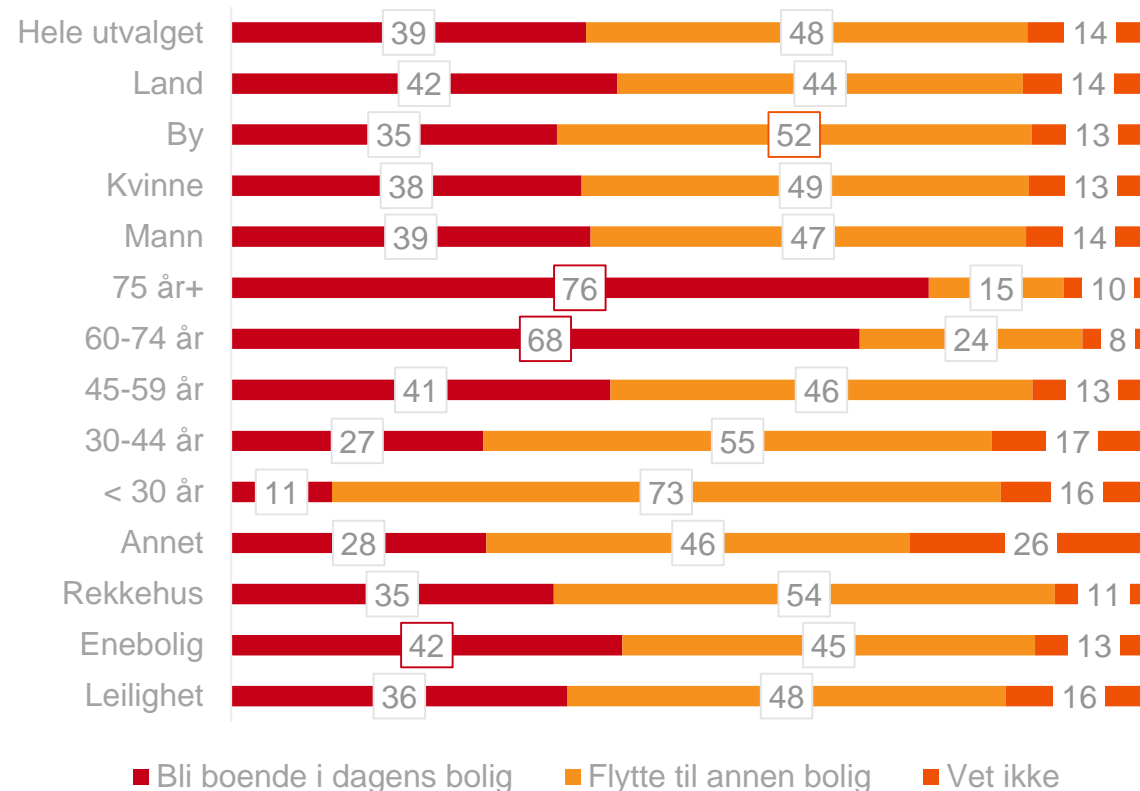
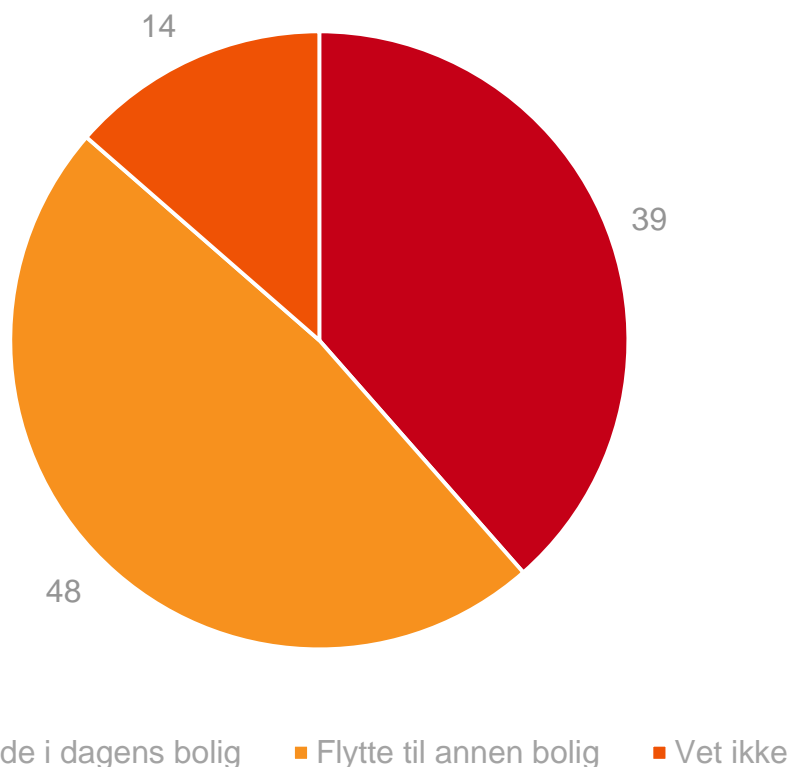
41% mener arbeidsgivere generelt sett verdsetter arbeidstakere over 55 år i samme grad som yngre arbeidstakere. 45% er uenige.

Hvor enig eller uenig er du i at arbeidsgivere generelt sett verdsetter arbeidstakere over 55 år i samme grad som yngre arbeidstakere? (n=1806) Prosent.

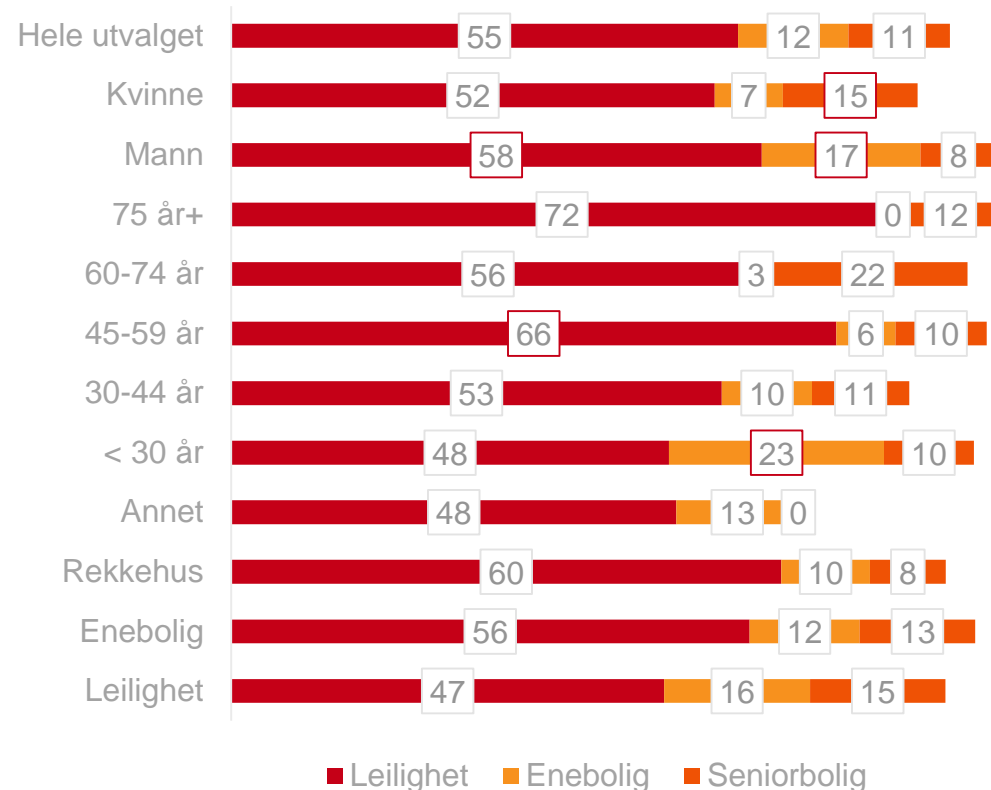
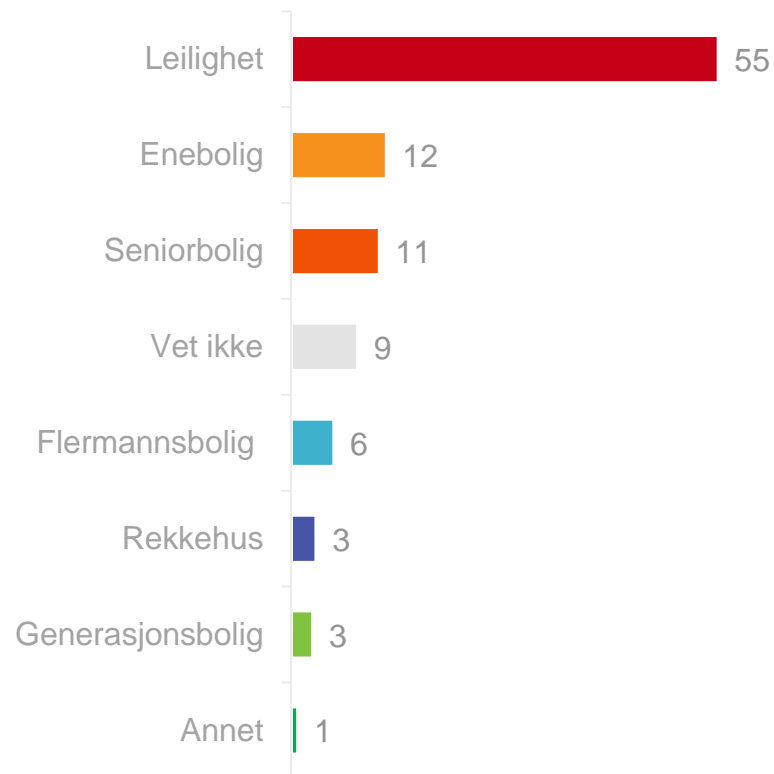
Flest (48%) foretrekker å flytte til annen bolig når de blir eldre

Når du blir eldre, tror du at du vil ønske å fortsette å bo i nåværende bolig, eller tror du at du vil foretrekke å flytte til annen bolig? (n=1806) Prosent.

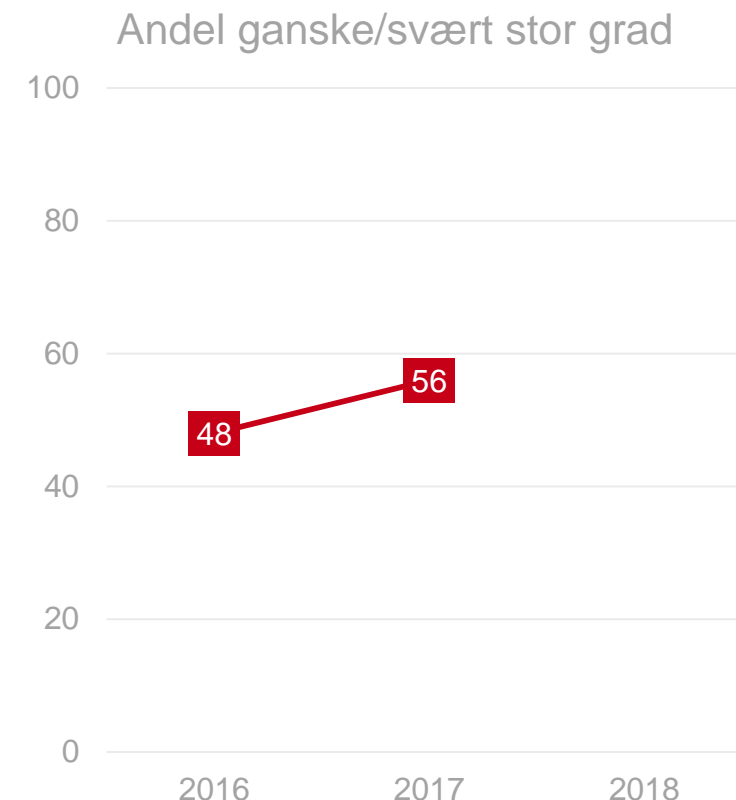
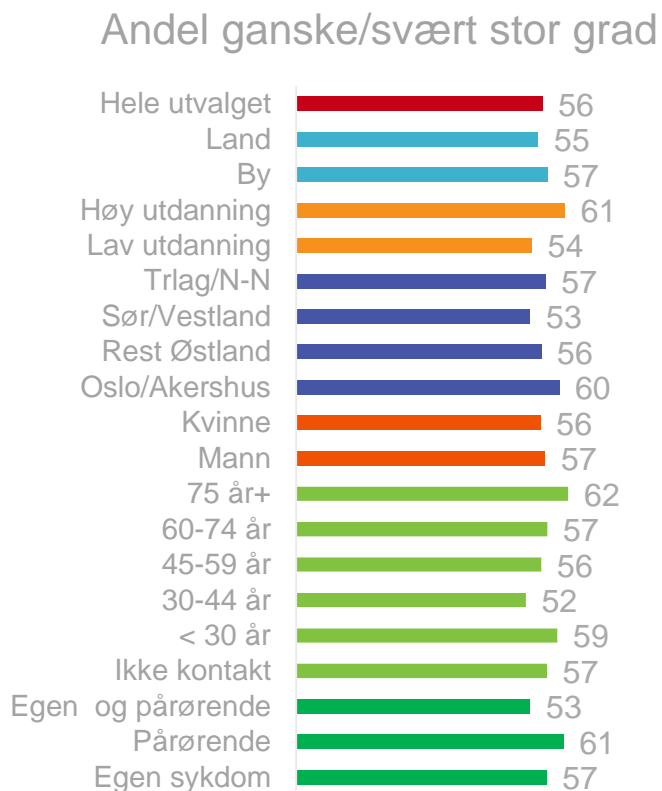
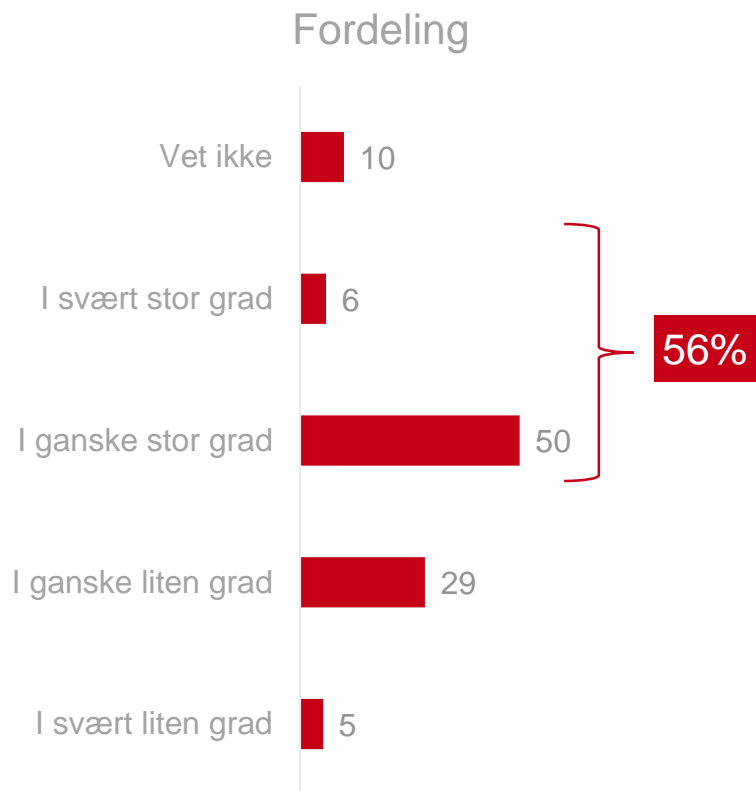
Leilighet er det mest fortrukne boalternativet for alderdommen

Hva slags type bolig vil du foretrekke å flytte til? (De som vil bytte bolig n=865) Prosent.

Majoriteten av befolkningen mener kommunen de bor i er opptatt av innbyggernes helse og livskvalitet. Andelen er økende.

I hvilken grad synes du at kommunen du bor i er opptatt av innbyggernes helse og livskvalitet? (n=1806) Prosent.

17 Appendix

Kommentarer til gjennomføringen

Undersøkelsen er gjennomført på TNS Gallups Panel som WEB-intervju. Spørreskjemaet er utviklet av TNS Gallup, og er ment å dekke sentrale områder innenfor helsesektoren. Spørsmålene er kvalitetssikret i samarbeid med følgende aktører:

- Akan kompetansesenter
- Apotekforeningen
- Den norske Legeforening
- Den norske Tannlegeforening
- Helsedirektoratet
- Kreftforeningen
- NAFKAM - Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin
- Synsinformasjon
- Psykologforeningen
- Norsk Kiropraktorforening
- Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsrettet rehabilitering
- Statens Seniorråd
- Sykepleierforbundet

Vi hadde ønsket å dekke flere sider av helsesektoren, men spørreskjemaet er allerede langt og vi måtte foreta en prioritering av hvilke områder vi ønsket å dekke. Median for svartid var 25 minutter.

Før undersøkelsen ble satt i felt ble den testet på et befolkningsrepresentativt utvalg på 250 personer over 18 år. Svarene ble analysert med hensyn til hvordan respondentene benyttet svarskalaene, andelen som svarte «vet ikke» eller om det var spesielle steder i skjemaet som lot til å fremprovosere brudd. Respondentene ble også bedt om å notere kommentarer til spørsmålsstilling, intervjulengde eller andre forhold. Selv om enkelte av ga uttrykk for at intervjuet kunne være litt langt, var det allikevel svært få som avbrøt intervjuet. Flere kommenterte at undersøkelsen var interessant, samfunnsnyttig, belyser viktige tema, var spennende og grei å svare på.

Kantar TNS 14. Februar 2017

Beskrivelse av utvalget

(n=1806)

